СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 236. Джерзі Ситі, Н. Дж., середа, 9-го жовтня 1940. No. 236. Jersey City, N. J., Wednesday, October 9, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

СОМНЕР ВЕЛЕС ПЕРЕГОВОРЮЄ З БОЛЬШЕВИЦЬКИМ АМБАСАДОРОМ

ВАШИНҐТОН. — Підсекретар стейту, Сомнер Велес, говорив продовж пів години з советським амбасадором Уманським. Як говорять політичні кола предметом їх розмов було це, щоб між Советами й Америкою навязати більше приятельські зносини. До цього спонукує Америку напружене положення на Далекому Сході. Це положення загострилось ще й тому, що на днях британські власти в Бурмі відкривають назад шлях, яким поплинуть для китайського маршала Чян Кай Шека, що продовжує війну з Японією, воєнні продукти. Японія загрозила, що коли чужі потуги далі будуть засобляти Кай Шека воєнними матеріялами, це дасть Японії причину до виповідження війни тим потугам. Американські конзулярні власти на Далекім Сході повідомили всіх американських громадян, переживаючих в Японії, або в тій частині Китаю, що під владою японців, щоб поспішно вертали домів, ще заки є можливість вернути. Вашинґтонські офіційні кола потверджують, що десять днів тому в Москві відбулась розмова між американським амбасадором Стайнгартом і премієром Советів, Молотовим, також в ціли зближеня цих двох країв.

АРТУР КРОК ЗАКИДАЄ УРЯДОВІ ТОТАЛІТАРНІ ТЕНДЕНЦІЇ.

СИРАКЮЗ. — Артур Крок, чільний американський журналіст і знавець американських справ, виголосив доклад і в нім сказав, що теперішний уряд своєю політикою прямує до диктатури. Він першусього старається викликати клясову боротьбу. Цю боротьбу в сучасну хвилю він загострює проти вільної американської преси. Навіть підчас пресових конференцій Рузвелта спеціяльної ласки зазнають ті кореспонденти і ті колюмністи, що похваляють політику „нового розділу". Водночас проти тих ґазет і тих журналістів, що критикують новий розділ, уряд провадить скриту кампанію. Назагал уряд провадить таку кампанію проти преси, щоб переконати людей, мовляв преса є фальшива і на неї не можна покладатись.

ЩЕ ОДНА КРИТИКА УРЯДУ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Джеймс Кемерер, голоса американської торговельної палати, сказав, що уряд прямує до тотальної диктатури. Він наперед підчинить під свій заряд приватне майно. Опісля те саме зробить з працею і робітничими орґанізаціями. В той спосіб спаралізує цілковито приватно ініціятиву, а ціле життя громадян узалежнить від уряду. Вкінці люди знайдуть у цій системі повне невільництво, казав Кемерер.

ЗАСУД ДЖОРДЖА СКАЛІЗА.

НЮ ЙОРК. — Бувший голова величезної американської юнії домових робітників, Джордж Скаліз, дістав від суду десять до двацять літ вязниці в Сінґ Сінґ. Ця кара спала на нього за те, що він на своїм становищі предсідника згаданої юнії поповняв чимало надужить, та входив у ріжні спілки з ґенґстерами, серед них Аль Капоним. Він мав за собою вже поважний кримінальний рекорд, а саме сидів у вязниці за торгування „білими невільницями".

НАРАДИ ПРЕДСТАВНИКІВ ВОЄННИХ СИЛ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар маринарки, Френк Накс, який пару днів виголосив був визиваючу промову на адресу Японії, мовляв, коли Японія хоче війни, Америка до цього готова — тепер нараджувався з головним начальником збройних морських сил Америки, адміралом Ричардсоном. В нарадах брав також участь шеф операційного морського штабу, адмірал Старк, й кількох інших найвищих адміралів.

ЯПОНЦІ КУПУЮТЬ СТАРЕ ЗАЛІЗО В МЕКСИКО.

МЕКСИКО СИТІ. — Японські представники почали скуповувати в Мексико старе залізо. Вони платять там $1.50 більше на тоні, ніж платили в Злучених Державах Америки. Америка відмовилась японцям далі продавати це залізо і вони повернулись до Мексика стараючись високими цінами побити інших можливих покупців. Мексиканські власти заявили, що хоч вони волілиб, щоб те залізо купувала Америка, або Канада, але остаточно вони продають його тому покупцеві, що найбільше заплатить.

НЕ БУДУТЬ „ГОНИТИСЬ ЗА ЧАРІВНИКАМИ".

ОЛБАНІ. — Стейтовий прокуратор Джан Бенет вже зорґанізував цілий штаб дитективів і дослідників, які будуть вишукувати шпигунів, саботажників і всяких інших членів „пятої колюмни". Закликавши своїх співробітників на наради Бенет їм сказав, що вони не сміють ні проти одної ґрупи виявляти якихось упереджень. Усіх мають трактувати справедливо і нікого не переслідувати не маючи доказів вини.

ВИЛКІ ТАВРУЄ ПОСАДНИКА ГЕЙҐА

Републиканський кандидат Вендел Вилкі виголосив в Ситі Стедіюм у Нюарку свою першу промову в стейті Ню Джерзі. В цій промові він гостро таврував політичну машину джерзіситського посадника Френка Гейґа і назвав її „найбільшою ґрупою продажних ракетірів у цілій американській історії". Гейґа він називав „маленьким Гітлером". Водночас він гостро таврував президента Рузвелта, що в цих виборах опирається ось на таких політичних машинах. Колиб ті політичні машини знов вибрали Рузвелта президентом, він буде почуватись зобовязаним супроти тих машин, казав Вилкі. Вилкі також критикував Рузвелта за його заграничну політику і підкресляв, що край знайшовся на самім березі до війни. Щодо фінансової політики, казав Вилкі, то Америці грозить інфляція. Крім Вилкого говорили ще інші бесідники, серед них сенатор Барбур. З Нюарку Вилкі поїхав до „твердині" Гейґа, Джерзі Ситі.

ГЕЙҐОВІ ДОПИСУЄ ЩАСТЯ

Ціла політична машина посадника Гейґа дуже зраділа з цеї причини, що в надходячих виборах таки не буде виборчих машин. Коли ходить про леґальний бік вставлення виборчих машин в стейті Ню Джерзі, то републиканці виграли. Але коли прийшлось практично вставити ті машини, показалось, що ні одна американська фабрика не всилі за так короткий час виробити 800 потрібних виборчих машин, ані не може їх на час виборів вирентувати. Тому вибори в Ню Джерзі відбудуться по старому. Републиканці закидають демократам, зокрема машині Гейґа, що вони поповнюють надужиття при голосуванні і кидають голоси навіть таких людей, що вже давно померли. З тих причин републиканці хотіли вставити виборчі машини. Гейґ поборював ті машини, кажучи, що люди не вміють з ними обходитись і через те демократи стратять 40,000 голосів. Але щастя помогло Гейґові в цій боротьбі.

НІМЦІ ПРО БОМБАРДУВАННЯ БЕРЛІНА

Американські кореспонденти доносять з Берліна, що німецька столиця зазнає щораз сильніших ударів з боку британських летунів. Бомбардування з неділі на понеділок тривало 4 години і 42 мінут. Кореспонденти подають, що ушкоджено многі склепи (т. зв. департаментові), залізничі комунікації як теж два шпиталі. І є поважне число вбитих і покалічених.

БОМБАРДУЮТЬ ЛОНДОН ЩО ДЕСЯТЬ МІНУТ

Німці знову посилили налети на Англію, зокрема на Лондон. Робер Пост, американський кореспондент, подає, що начислив яких 450 німецьких літаків, що літали над Лондоном. Зявлялись частинами, що десять мінут. І завдали шкоди яким 10 міським округам. Також доносять про бомбардування інших міст. В Ліверпулю мають бути найбільші жертви.

ЗНИЩЕНО МЕШКАННЯ КЕНТЕРБЕРСЬКОГО АХІЄПИСКОПА

Німецькі бомбардування ушкодили Лембет Пелес, що від сімох століть є резиденцією Кентерберських архієпископів. Палата знаходиться над рікою Тамізою напроти британського парляменту. Наслідком знищення треба було архієпископові випровадитись з палати і замешкати в Кентербері. В тому самому часі, коли потерпіла Лембет Пелес, ушкоджено теж славне Вестмінстерське Абатство і Палату Лордів.

КОБИ ПРИЙШЛИ І ПЕРЕКОНАЛИСЬ НА ВЛАСНІ ОЧІ...

Опускаючи Лембет Пелес, кентерберський архієпископ сказав таке:

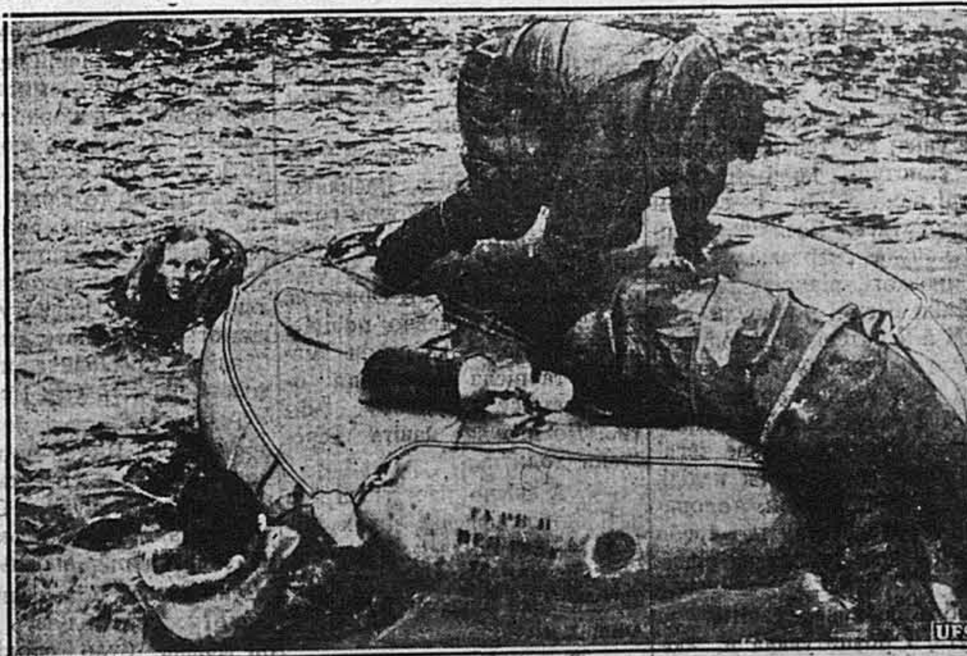
„Я тільки бажав би собі, щоб Гітлер і Ґерінґ побачили подиву гідну терпеливість, добрий гумор, а навіть радісні вияви наших людей, а зрозумілиб, що їхні намагання даремні".

СУБМАРИНА ОБСТРІЛЮВАЛА ІТАЛІЙСЬКЕ МІСТО

РИМ. — Британська субмарина обстрілювала прибережне італійське місто Савону, що положене недалеко міста Ґенуї.

ІНТЕРНУВАННЯ В ГОЛЯНДІЇ

АМСТЕРДАМ. — Кажуть, що націстична влада інтернувала коло 100 визначних голяндців у відплату за те, що в голяндських морських кольоніях інтернують німців.

ДЛЯ РЯТУВАННЯ РОЗБИТИХ ЛЕТУНІВ. — Англійські летуни придумали такі складані лодки для рятування летунів, що мусіли вискочити з розбитого літака. Летун забирає такий складаний човен зо собою на літак. Коли літак збомбардовано, летун викидає човен на воду, де він самочинно надувається й переміняється в тратву, на котрій люди можуть удержатися без страху затоплення кільканацять годин.

НІМЦІ НАД ЧОРНИМ МОРЕМ

БУКАРЕШТ. — Европа зістала заскочена новими несподіванками. Бо вже має бути в Румунії до 15,000 німецьких вояків, що належать головно до моторизованих частин. Вони мають ніби охороняти румунську промисловість, в першу чергу нафтову продукцію, перед саботажами, які приписується „британським інтриґам". Таке проголошується. Та тут особливо важне те, що націстичні війська займають теж і румунську пристань Констанцу над Чорним морем. А що важніше, беруться її розбудовувати, щоб зробити з неї справжню морську базу. Дехто каже, що це удар в Совети, а властиво в їхнє намагання заволодіти Дарданелями. Кажуть далі ще й те, що в Букарешті вже працює німецький ґенеральний штаб, що то буде переорґанізовувати румунську армію на німецький лад. Румунський уряд заявляє, що все те сталося в порозумінню з ним. Румунія ніби згодилась держати до 50,000 німецьких вояків.

НІБИ ЧЕРЕЗ АНҐЛІЮ.

БЕРЛІН. — Німецькі офіційні джерела подають, що треба було вислати німецьке військо до Румунії з огляду на небезпеку, яка грозить з боку Великої Британії.

ДАЛІ МАНЕВРИ.

МОСКВА. — Советська армія постійно далі на маневрах. Тепер відбуваються такі маневри в ленінґрадській воєнній окрузі. Проводить ними маршал С. Тимошенко, народній комісар оборони.

ПРОТИСОВЄТСЬКА ПРОПАҐАНДА.

ЛОНДОН.—Анґлійські ґазети подають зо Словаччини, що там націсти ведуть пропаґанду, звернену проти Советів. Кажуть, що вони затягають до націстівських шкіл дітей російських націстів і там їх підготовляють до тої великої ролі, яку вони мають відограти в 1941 році, коли буде падати советська влада.

СОВЄТСЬКІ РОЗСТРІЛИ.

МОСКВА. — Советська преса подає про три смертні присуди, видані в Києві, якими засуджено а смерть через розстріл трьох високих урядовців з винного тресту, що тайно продавали вино приватним сторонам по дешевій ціні.

ЛЛОЙД ДЖОРДЖ ЗАПИТУЄ І ПРО УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ.

ЛОНДОН. — Ллойд Джордж, британський премієр з часів минулої світової війни, помістив статтю на тему британської воєнної стратеґії. У статті торкається він теж „політики" як „слабої сторони. Він каже, що щоб виграти війну, треба теж ясно здавати собі справу з того, що по тім буде, та як виглядатиме замирення і який принесе воно новий порядок. Можна тих справ тепер не здійснювати, пише Ллойд Джордж, але не можна їх тепер не розуміти і не мати ясного погляду, як їх вирішувати. До таких справ належить в першу чергу справа, якою має бути будуча Польща. Головно, чи вона має бути точно в тих самих границях, коли Анґлія ґарантувала їй ненарушимість. Далі питає Ллойд Джордж, чи Словаччина та Карпатська Україна мають бути відступлені назад чехам і чи анґлійський уряд переконаний, що словаки й українці собі такого бажають. Далі, каже Ллойд Джордж, хочемо знати, чи ті землі, що їх тепер забрали Совєти, а які належали до Польщі, мають бути наново звернені новій польській державі, та чи подібне має бути застосоване й до литовського Вильна, що теж входило в склад бувшої польської держави. Далі ставить Ллойд Джордж ще запити в справі дальшої воєнної кампанії. Зокрема хоче знати, чи британська армія має переходити на европейський континент і там евентуально вести дальшу війну, маючи до діла з перевагою німецької армії на суші.

ВИГАНЯЮТЬ АМЕРИКАНСЬКОГО КОРЕСПОНДЕНТА.

РИМ. — Герберт Л. Метюз, кореспондент „Ди Ню Йорк Таймс", доносить, що дістав візвання влади, щоб опустив Італію до 10 днів. У візванню сказано, що сталося це тому, що він фальшиво поінформував свій часопис, коли подав, що Італія хоче, щоб при виборах Рузвелт був повалений. Як відомо цю інтерпретацію Метюза відчитав президент Рузвелт підчас розмови з репортерами. Про цю справу пише ще відомий фашистівський редактор Ґайда, що твердить, що Італія не мішається у внутрішні справи Злучених Держав, та що їй байдуже, хто вийде президентом. Ось це, пише Ґайда, є „правдиве свідношення" Італії до президентських виборів в Злучених Державах. Метюз відомий з того, що одержав був італійський воєнний хрест заслуги за те, що відбув з італійською армією воєнну кампанію в Етіопію, про яку звітував в часописі „Ди Ню Йорк Таймс". Американське амбасада робить заходи, щоб змодифікувати італійське рішення.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holodays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ГОЛОД І ДИКТАТОРИ

Пятнацять визначних американських діячів, переважно духовників і виховників, виступило з публичною заявою в справі висилки з Америки поживи на прокормлення голодуючих країв Европи. Йде тут за краї, окуповані Німеччиною. Окупантська влада забрала від цього населення, покореного мілітарною перевагою, поживу, щоби в цей спосіб заставити його до безумовної підлеглости. Зрештою Німеччині придасться загарбана пожива, бо вона через війну не має її забагато. Недостачі поживи в Німеччині Анґлія вживає як воєнної зброї; в тій цілі завела бльокаду Німеччини, себто не пускає довозу поживи морем. Американці, знаючи про недостачу поживи в окупованих Німеччиною краях, показали свою охоту давати їм поживу допомогу. Тепер ці американські діячі підносять сумнів, чи порадно давати допомогу в поживі цим краям під німецькою окупацією, коли таку поживу забрати може німецька влада, а принаймні може забрати іншу, розраховуючи на цю американську допомогу. Чи порадно давати таку допомогу, коли така допомога ламає анґлійську бльокаду, помагає Німеччині виграти війну, а тим самим раз на все поневолити заокуповані тепер і голодуючі краї?

Пятнацять визначних американців заявляється за здержання всякої допомоги, хіба що Анґлія без ніякого натиску, зовсім добровільно, згодиться на таку допомогу, себто коли буде певність, що вона не пошкодить Анґлії добувати військової перемоги. На їх думку, американці повинні здержати своє бажання помагати голодуючим, коли така поміч причиняється до остаточного поневолення запоможених.

Проти такого пляну виступили інші американці, між ними бувший президент Злучених Держав Герберт Гувер. Він думає, що помагати голодуючим в Европі ще не означає помагати Німеччині перемагати Анґлію й тим самим поневолювати окуповані Німеччиною народи. Він звертає увагу, що даючи допомогу голодуючим, Америка удержує в світі свій моральний провід. Тим самим він закликує американців допомоги не здержувати.

Уже з цих двох голосів можемо бачити, до яких цілей уживається голоду людей. Заява американського департаменту рільництва в цій справі розкриває ще дальше цю справу коротеньким натяком, що, мовляв, совєтська Росія певно не причиняється поважно до збільшення припасів поживи в Европі. Цим дається до зрозуміння, що совєтська Росія поживи на вивіз нині не має, бо в неї самої поживна справа не стоїть світло. Які саме припаси поживи находяться в руках совєтського уряду, ніхто не знає, але ті, що були в Совєтській Росії, знають, що совєтське населення щодо поживи не благоденствує. Вся пожива найшлася в руках уряду, а цей уживає її передовсім на те, щоби заставити населення до безумовного послуху.

Зовсім подібна ситуація, бо лише з дрібними ріжницями, існує й під німецькою окупацією. Контроля поживи диктатурою стала головним засобом панування над населенням, засобом, кращим від шибениці й машинового кріса.

ЗАХІДНА УКРАЇНА ПІД СОВЄТСЬКОЮ ВЛАДОЮ

(Надіслане з Праги).

Українець, що виїхав у червні цього року зо Західньої України, нам пише:

Коли на Західню Україну після польської катастрофи насунула большевицька армія, то це сталося для всіх такт несподівано, що тяжко було рішитися, що робити. Польський терор так усім допік, що люди думали, може навіть під большевицьким режімом якось будемо жити. Дехто й щиро був повірив словам комісаря Молотова, що, мовляв, червона армія йде на Західню Україну та Білу Русь „для охорони життя і майна єдинокровних братів". Я бачив прихід большевицького війська в однім провінціональнім місті. Не знаю, як було в інших містах, але у нас були совєтські полки з української більшостю. Правда, ця українська більшість дивно поводилася. Примірож, до мене приходять два совєтські старшини, обидва українці. Зо мною говорять по українськи, але між собою, в моїй присутності, розмовляють російською мовою. Те саме з простими вояками. Мабуть Сталінове гасло про пошану до „язика великого народа" так вбито в голови наших земляків, що вони ставляться до московської мови, як до чогось вищого. Щоб показати людности Західньої України, що сюди прийшло „рідне військо", большевицька команда видала була на початку наказ: всі вояки червоної армії, що знають українську мову, повинні говорити по українськи. Але тому, що червона армія — це горнило русифікації, української мови в війську все одно не чути.

Коли була окупована Західня Україна червоною армією, то були зроблені вибори до народнього зібрання. Все роблено з так званими „демократичними" декораціями.. Примірож, проголошувано нераз, що совєтська влада перечеркує минуле і трактує всіх громадян однаково. Але на виборах, коли в кандидатські списки були внесені імена деяких бувших членів УНДО, то чужо-національні політикани підняли крик: мовляв, то були прислужники польсько-го фашистівського режіму", „буржуазні націоналісти" і т. д. Дехто з українців, що й раніше були прихильні до Совєтів, мав відвагу заявити, що між польськими та жидівськими кандидатами були такі, що за Польщі належали до сіоністів та до „кресових" партій. Але це не помогло. Нещасних „Ундівців" вичеркнули з кандидатської листи.

Є одиниці між вояками й старшинами червоної армії, що добре розуміють положення України під московським пануванням. Вони кажуть, що „братерський союз" з Москвою для України приносить шкоду й загибіль, бо український народ все мусить Москві давати, але відти, крім „портретів вождів", нічого не дістає. На загал українці в червоній армії мусять ховати своє українство, щоб не викликати підозріння. Зовнішньо всі вояки й старшини мусять удавати, що в СССР є „щаслите й веселе життя", але на ділі воно не так. Коли я побачив одного совєтського старшину, що не мав сорочки і мундур свій надягав на голе тіло, то він на моє зауваження сказав: „У нас всі так ходять". І почав оповідати про „собаче життя" совєтського старшинства. Їх ніколи довго не держать на однім місці, пересилають з одного полку в другий, а все для того, щоб чоловік ніде „не пустив коріння". Те саме з цивільними урядниками. Тому старшини й службовці совєтські лишають свої родини десь в однім місці, куди приїздять лише на відпустку, або ведуть мандрівне життя разом з родинами, переїздять з Києва до Владивостока, з Одеси до Туркестану.

Совєтський „ліберальний режім" у Зах. Україні тривав недовго. По селах влада ще й досі в руках українців, але по містах вона від самого початку була і є чужо-національна. Бюрократів „з потрохом і плодом" привозять просто з Московщини, службовців жидів мають тут на місці.

Західню Україну поділено на области, повіти лишилися ті самі. Назверх заведено „українізацію". В кожнім повітовім місточку виходить ґазета українською мовою. Нижчі і середні школи — українські. Університет у Львові „українізують". Багато безробітних адвокатів призначено професорами університету. Львівська техніка лишилася у польських руках. Поряд з „українізацією" чути в совєтській пресі раз-у-раз загрози на адресу „петлюрівських старшин", що, мовляв, поробилися учителями в школах. Тому надіються „чистки". Українські службовці мусять „сповідатися" перед орґанами влади, писати відповіді на безконечні запити, де був, що робив від початку світової війни аж дотепер. Був випадок, що один написав, що вважає „темним місцем" у своїм житті, що колись був старшиною Української Галицької Армії. Але й це не помогло: з посади його таки звільнили. Учителям мало платять. Директор середньої школи дістає 160—200 рублів у місяць. А кільоґрам солонини — 100 рублів! Не так жиють високі службовці, привезені з Московщини і місцеві фаворизовані.

З Москви навезено стільки „братів", що **Львів та інші міста вже помосковлені.** Чути лише московську та польську мову, української ще менше чути, як було за польської влади.

Нащо треба большевикам стільки бюрократії? Це тому, що держава при совєтській системі бере в свої руки **все:** промисловість, торговлю, кооперацію. Була у нас кооперація, окраса і гордість українського орґанізаційного хисту. Тепер тої кооперації нема. Є лише „Обласна споживча спілка", „Повітова споживча спілка" і сільські товариства. Обласні спілки підлягають просто Москві. Це зроблено з усіми родами української кооперації — споживчої, кредитової і виробничої. На чолі Ревізійного Союзу поставлено якогось Бронштайна. Службовців української кооперації „вичищено" і передано її в руки не-українські. Ту саму „реорґанізацію" зроблено і з „Народною Торговлею". В місті крамниці „Нар. Торговлі" названо „Міськхарчторг" (Міська харчова торговля), відповідно зроблено зміни в службовім персоналі, щоб був там лише „надійний" елемент.

Владу в областях мають обласні виконавчі комітети", в повітах (тепер „райони") — „райвиконкоми", по селах — сільські ради. В обласних і районових викон. комітетах українців не видно — там москалі, жиди, зрідка поляки. В сільських радах — українці, призначені для виконування наказів згори. При найменшій опозиції людей висилають з України або й карають смертю. Багато — **багато селян українських та інтеліґенції вивезено на Схід.** Пишуть з далекого Сибіру українці адвокати, судді, лікарі, священики, селяни, робітники, що далеко від рідного краю місять глину по цегельнях або рубають ліси. Між ними є багато й українців - комуністів, що 20 років чекали, що прийдуть „визвольники" з Москви. Тепер діждалися того „раю"...

На селянство наложено величезні податки, і цим примусили селян вступати в колєктиви. Селяни втратили інтерес до своєї праці, люди потайки ріжуть скот свій та свині, пють горівку, як ніколи передтим. Ті села, що славилися своїми протиалькогольними товариствами, тепер найбільше розпиваються. По селах і містах ведеться політична і протирелігійна пропаґанда. В політичній пропаґанді большевики — мистці. Уміють зробити з чорного біле і навпаки. Обіцяють людям золоті гори, хоч кожний бачить, що чим далі, то гірше живеться. „Відповідальні робітники", приналежні до високої бюрократії підїздять автами до селянських хат, розпитують, аґітують, роздають портрети Сталіна та Леніна, проголошують рівність усіх і т. д.

Також у пресі повно тої пропаґанди. Вістей про закордонні справи в совєтських ґазетах дуже скупо. Супроти Німеччини тон совєтської преси здержливий, льояльний.

Духовенства большевики покищо не переслідують так, як би можна було сподіватися. Не хотять накликати на себе ще більшої акції з католицького Риму. Але землю церковну, що нею користувалося духовенство, відібрали. Духовенство стоїть під строгим поліційним доглядом, часто священиків арештовують і висилають на Московщину. Труси переводить совєтська поліція вночі, цим хоче більше нагнати людям страху. Влада стоїть на шпіонстві. Є і такі, що зо страху поставали аґентами большевицької влади.

Крім влади совєтської є ще орґани влади партійної. Це — обласний партійний комітет, районовий партком і сільський комітет. Тут так само українці є лише в сільських комітетах партії, а **нагорі все в руках московських і не-українських.** Виринають на поверхню і тверді „русскіє" — москвофіли. Їм більше довірря, як українським „сепаратистам".

Взагалі сказавши, прийшла до нас влада, що **хоче будувати московську імперію.** Кожний кацапчук із московських лісів вважає тут себе за пана, котрому всі мають коритися, його мову розуміти і йому кланятися. Люди наші, живучи під цією ордою, ждуть, сподіваються, що настане зміна, що цей режім і з ним уся московська наволоч піде собі, відкіль прийшла. Віримо всі в самостійну Україну. Хоч Москва хоче всяким способом відмежувати Східні Землі від Західніх, навіть робить перешкоди для переїзду з одної области в другу в самій Західній Україні, одначе навязуються нитки, знайомства, твориться підземно, непомітно національна думка від Карпат і до Кавказу. Як не намагається Москва, вона не вбила і не вбє в нашім народі свідомости, волі до вільного життя".

АНҐЛІЯ Й РОСІЯ

У своїх статтях, написаних з приводу виїзду з Росії, европейський кореспондент „Ню Йорк Таймсу" Ґедіє присвячує низку уваг праткичному політичному питанню: чи можна заставити Росію перестати давати активну допомогу Гітлерові?

Відома річ, що є це в нинішній міждержавній ситуації дуже важне питання. Від нього може залежати навіть вислід світової війни. Як видно з писання Ґедія, він своїми симпатіями є за Анґлію, а тим самим хотів би Анґлії, щоби Росія перестала давати активну допомогу Німеччині. Одначе, не дивлячися на такі симпатії, він остерігає читачів не піддаватися ніякому чуттєвому думанню й не бути „мудрим заднім умом".

Таке чуттєве думання Ґедіє добачує в звичайному анґлійському говоренню: „Совєти повинні бути вдячні за те, що мають нагоду битися з нами (Анґлією)" як союзником проти націстичної небезпеки для себе". Замісць думати такими чуттєвими способами, каже Ґедіє, Анґлія зробила би краще, якби признала як факт, що теперішня війна це боротьба Анґлії на життя й смерть, підчас коли ця війна загрожує Росії лише своїми можливостями. Тому Анґлія не повинна піднімати страхіття перед Росією, ні поводитися супроти неї нахабно ані сентиментально. Анґлія мусить, мовляв, навчитися уникати всього, що вражає некорисно підозірливих й холодно реалістичних совєтських вожаків.

Як примір такого сентиментального заклику, який мусів мати зле враження в совєтській Росії, є величання себе анґлійським урядом керманичем хрестоносного походу за оборону християнства. Малювати Гітлера як ворога християнства може викликати в Росії лише симпатії для Гітлера.

Дуже чутливим для совєтських вояків питанням є справа посідання країв, недавно Росією окупованих, отже західної України, Литви, Латвії Естонії й частин Фінляндії. Анґлія, на думку Ґедія, буде мусіти відай закинути думку вмішуватися в це питання, себто полишити Росію в посіданні цих країв, а тим самим не підносити публично питання, як почуваються люди в цих краях. Він навіть припускає, що Анґлія буде мусіти дати загальну обіцянку, що вона буде шанувати ці окупації. Він навіть припускає таке, що Анґлія буде приневолена не лише признати Росії вже заняті нею території, але навіть признати Росії право заняти ще дальші території, наприклад цілу нещасну Фінляндію.

Так само Анґлія буде мусіти вибрати між двома нещастями для себе: впливом могучої Німеччини в інших частях Европи, себто на Балкані, та впливом слабшої совєтської Росії. Котра з тих держав становить меншу загрозу для британської імперії? — ось це питання, яке Анґлія мусить вирішити скоро, коли вона не хоче не втратити ще раз совєтський поїзд, як він стане на стації. Під першим утрачення цього поїзду Ґедіє видно розуміє той мент, коли Анґлія дозволила Гітлерові добитися союзу зо Сталіном.

Далі Ґедіє вказує, як Британія може робити натиск на совєтську Росію. Вона може вказати на важливі економічні наслідки для Росії на випадок, коли вона посвариться на добре з Анґлією, або на випадок анґлійського розгрому. Злучені Держави, каже Ґедіє, теж могли би сказати тут важливе слово, бо Злучені Держави могли би заосмотрити совєтські промисли в потрібну машинерію. Ґедіє каже, що нині Анґлія й Америка можуть говорити з Росією зовсім свобідно, без страху перед большевицькою пропаґандою. Видно, що цей бистрий обсерватор політики вважає, що від часу союзу між Гітлером і Сталіном ніхто в світі вже не буде брати поважно комуністичних балачок про інтернаціональну революцію.

Ґедіє передбачує нагоду зближення Анґлії до Росії в моменті, як російські й німецькі інтереси зударяться на Балкані. Він каже, що Росія ніколи не згодиться на те, щоб Німеччина або Мадярщина раз на все задержали словян Чехословаччини або Карпатську Україну. Росія теж не може дивитися милим оком, як Німеччина загрожує Болгарії або Дарданелям, або як зростає її вплив у Югославії та Туреччині. Якби Анґлія повела зручно свою дипльоматичну ґру, каже Ґедіє, то Туреччина могла би стати ще угольним каменем для нового анґлійсько - турецько - російського союзу для оборони Дарданелів і Близького Сходу перед Німеччиною.

Покищо до такого союзу ще дійде, Росія певно буде далі стояти льояльно при Німеччині.

Роздумування Ґедіє над цим питанням по всякій правдоподібності розкривають тайні переговори, що вже тепер ведуться між Анґлією й Росією за перетягнення Росії на сторону Анґлії, або принаймні за відтягнення Росії від Німеччини.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ I.

(53)

Та, властне кажучи, коли й позначилися на кому, коли й залишили слід останні події ці, то тількиж на двох родинах, і то лише тому, що обидві вони були звязані спільністю прямувань до однієї мети; а тоб усе нещастя впало тільки на голову бідної вдови з дочкою.

Спільне нещастя зблизило Василиху з Обеременчихою й її дочкою. Незгідлива Павлова мати, лишившись сама-самісінька, відчула, що ґрунт у неї під ногами захитався; що жила вона досі тільки Павлом своїм, але освідомила це тільки тепер, коли його не стало коло неї; що він саме й був для неї тією підпорою, що держала її на світі, сповнюючи сіре, одноманітне та безцільне вдовине живоття змістом і не допускаючи, щоб удови старої хата тхнулуа пусткою. Довго ще по Катриних відвідинах не в силі вона була не тільки віднайти рівновагу, але хоч прочуття допуття, й почувала, що сама вона з своїм лихом без чужої помочі не дасть собі ради. А до кого вдатися? Рідні й близьких людей у місті не мала: першої тому, що сама була з села, а других через свою незгідливу вдачу. До чоловікової рідні навіть не признавалася після того, як Василь подався на Січ, і за довгі роки навіть забула про неї. І от тепер, опинившись у такому стані, коли потреба підпори й поради відчувалася якнайгостріше, згадала небога, як гризла сина за те, що хотів привести в хату невістку. Булаб невістка — булаб і порада й поміч. А згадавши про це, згадала й про це, згадала й про ту, що її так кохав Павло, що безоглядно пішов назустріч страшній небезпеці, аби тільки врятувати з поганих рук. Колиб біля неї був її старий, то хто зна, чи не зненавиділаб вона дівки, що через неї втратила сина; але тепер, у страшній самотині, коли в хаті-пустці нема з ким і словом перемовитись. Василиха раптом почула смертельну тугу за близькою, рідною душею, й думки її самі полинули до Орисі й її матері. Вона раптом відчула в свойому старечому серці таку гарячу приязнь до старої й таку матерню ніжність до дівчини, що не вагалася довго й першоїж неділі, вернувшися з церкви, попорала по господарству що треба було й пішла до них на відвідини.

Добре не знала навіть, де живуть, і розпитувала в людей. Обеременчиха саме давала дробині їсти, побачила стару перед перелазом, щиро зраділа, нашвидку висипала на землю все, що було в підрешітку, кинула його на призьбу й метнулася несподіваній гості назустріч.

Василиха тим часом перелізла в двір.

— Добрийдень, моя голубонько, — привіталася здалеку, — з неділею будьте здорові! — Чи приймаєте неклйканих гостей?... Вибачайте, що так нахрапом...

— Господи милосердний! що ви говорите, Василихо, люба моя? — з докором говорила Обеременчиха, обнімаючи й цілуючи стару. — Я така рада, така рада... А Орися як зрадіє!... Сами давно пориваємося навідати вас, моя матінко, та після тої халепи остерігаємося й з двору вийти... До церкви навіть перестали ходити...

— А звісно перстанеш і в хаті замкнешся від лихих людей, — згодилася Василиха. Та чула, що пана того з жовнірами вже винесла лиха година з міста.

— Та хто їх зна, душе мила- Одного сьогодні винесе, а другого завтра принесе... Прошу ласкаво до хати. Якраз вчасно нагодилися: саме обідати збиралися...

(Дальше буде).

Старинні Єгиптяни вірили, що душа по смерти чоловіка виходить з нього і входить у тіло крокодиля, вужа, птаха або квіт льотосу.

Перші залізка до прасування вживано в Єгипті в 3. століттю по народженню Христа.

У селі Пірадое в Чіле побудовано памятник у формі каплі дощу для увіковічнення дощу, який упав 25. грудня 1938 р., перший раз по 91 роках.

НА РІЖНІ ТЕМИ

ЗА КИМ ВОНИ ГОЛОСУЮТЬ?

Тижневик „Ню Републик" спитався ріжних „визначних лібералів" письменників, як вони думають голосувати при сьогорічних виборах.

З одержаних досі відповідей показується, що „визначні лібералі" не дуже то запалені приступати до парад ніякої партії. Один каже, що Новий Розділ властиво вже неживий, але він буде голосувати за Рузвелта, бо він все ще ліберал. Інший каже, що він не любить голосувати за тим самим чоловіком втретє, але буде, бо Рузвелт знає, що хоче. Інші таксамо ясно, але без запалу заявляються за Вилкі. Дехто за соціялістичного кандидата.

Замітно теж, що надиво мало між ними людей, що хотіли би голосувати за комуністичного кандидата.

НЕ ДОГОДИЛИ.

Один з „визначних лібералів", що був колись професором фільософії в нюйорській міській колегії, признається, що він просто не має за кого голосувати.

Він не може голосувати за Вилкі, себто адвоката, що боронив корпорації публичної вжиткововсти; ні за Рузвелта, що не боронив добре краю; ні за Нормана Томаса, соціялиста, що не хоче борнити краю, бо він пацифіст. „І я волів би піти до вязниці", каже він наконець, „ніж голосувати за представника Сталіна".

Кажуть, ще ся той не вродив, щоби всім догодив, а тут всі партії разом не можуть одного виборця вдоволити. Не лишається тут йому нішо інше, хіба заложити спеціяльну партію для себе.

А „ГОНОР ПОЛЬСКІ" ДЕ?

Машерували в неділю нюйорською Пятою Евені тисячі поляків в честь генерала Пулаского, що брав участь у революційній війні під Вашингтоном. Машерував між іншими поляками в походї начальник поліції міста Менвил, Ню Джерзі, теж польського роду. Підчас походу побачив в одному місці між приглядаючими походові одного чоловіка, которого він давно хотів арештувати за злочин підпалу. Начальник поліції виступив з походу, арештував його, відставив на поліційну стацію й вернувся до походу.

Як можна вносити з імени арештованого, він теж польського роду. Отже поляк арештував поляка підчас польської паради.

Цим начальник поліції дав до пізнання, що між поляками є палії та що вони зручно вкриваються перед судовою відповідальністю. Серед поляків живо дискутують над питанням: чи добре зробив начальник поліції, арештуючи поляка за підпал підчас польської паради? Чи не зробив він нечести польському гоновові таким арештом?

ПРИЧИНОК.

Нині багато говориться про будучність Британської Імперії та про відношення до неї ріжних її частин, головно таких, як Індія.

Яке становище займе Індія на випадок, якби так Британська Імперія розпадалася?

Джером Вайдмен у своїй книжці „Летер оф Кредит" подає причинок до відношення індусів до Англії простою анекдотою. Каже, що індуські студенти, вертаючися з Англії, залюбки повтаряють запит: „Ви знаєте, що сонце николи не заходить у Британській Імперії?" Звісно: Британська Імперія має посілости розкинені по всему світі. „А чому сонце не заходить у Британській Імперії? Не знаєте? Таж тому, бо Бог не повірив би англійцеві в темноті".

НЕ ПІДДАЮТЬСЯ. — Англійські діти по гітлеровім рейді підносять вгору великі пальці правої руки на знак, що все гаразд.

З ІСТОРІЇ НОРВЕЗЬКОЇ БОРОТЬБИ

Гамбро, президент норвезького парляменту, виголосив у Виннипегу другий доклад, у церкві Ґрейс, де переповів перебіг 60-дневної боротьби норвежців в обороні своєї волі і незалежности. У тім другім своїм докладі говорив Гамбро про ріжні роди підступу і зради, якими послугувалися в часі підбиття Норвегії. Говорив він про надлюдську відвагу і геройство норвежців у бортьбі з переважаючими націвськими силами і про те, що норвежці дальше боряться. Казав, що вони мають свій уряд, що не зрезигнував та свою величезну торговельну фльоту. А крім того ще не зломаного духа, що їх попроваджить до повної побіди. Норвегія бореться, говорив він, бо норвежці здають собі справу з того, що це не є боротьба між двома ідеалізмами, що між собою суперничать. А є це бортьба між людською поміркованістю і ґенґстерськими методами та злочинним способом думання. Розходиться про те, казав він, чи звичайний горожанин і горожанка мають право жити на тім світі в такий спосіб, щоб всі мали участь в правлінню, та чи звичайному чоловікові можна приказати вмирати за диктатора. Одинока річ, що нас урятує, є поширити переконання, щоб люди, старалися недопустити, щоб такі речі знову повторилися.

Доклядчик, що є головою Ліґи Націй, заявив дальше, що війна мусить продовжатися аж доки це питання не буде вкінці вирішене. Не треба допустити до ніякої мирової конференції, якаб заключила такий договір, що зробив би можливою другу катастрофу.

Опісля говорив Гамбро про ріжні підступи і зраду, що мали місце в часі націвської інвазії в Норвегії. У Християнсанд, казав він, націвські війська вплинули до пристані під французькими прапорами, а в Берген вони дали сиґналами знати, що це британська воєнна фльота прибуває з поміччю. У Нарвіку, в часі сильної сніжної заверухи, один німецький кружляк і 15 контрторпедовців і велике число менших кораблів наближилися до пристани, а коли їм приказано задержатися, вивісили білий прапор. Опісля на спеціяльний світловий знак, вони почали стріляти, затоплюючи норвезький патролюючий корабель у 20 секундах. Багато бомб передше куплених у Німеччині і вживаних норвезькою повітряною фльотою, складаючоюся зо 150 літаків, цілком не експльодували. Дальше говорив бесідник, що війна в Норвегії не була реґулярною боротьбою, бо не було отаборених битв. Де німці натрапили на спротив, там звичайно поносили поразки. За інвазію до Норвегії наці заплатили одною третьою своєї фльоти і 25,000 вояками.

Наці висаджували на сушу 3,000 вояків літаками, кожних 12 годин, а 10,000 війська, з тяжко змеханізованим заосмотренням, перевезено морем і то в короткім часі. Багато фортифікацій здобуто зззаду. Якщоб британці не були прибули з поміччю, втеча короля Гакона і наслідника престола Олафа була би дуже неправдоподібна.

Також сказав Гамбро, скільки норвезького золота перевезено насамперед до Англії, а звідтам до Канади і до Злучених Держав, без втрати одного, одинокого доляра та без ніякої сторожі. Скринки з золотими штабами (болионами) поміщено в бочівках, так, щоб вони могли плисти, опісля привязано линвами до яхтів, уміщених на покладі, так, щоб вони могли відплисти, якби корабель був сторпедований.

У часі докладу Гамбро підкреслив іще раз те, що сказав передше, що це не війна острова або війна імперій, тільки війна за ідеали двох, собі противних кодексів чести. Світ знова зустрінеться з тою самою справою за 20 дальших літ, якщо виховання не відограє важної ролі в часі мирової конференції. Вислід її рішить, чи егоїзм полишиться найвищим паном.

Дальше згадав Гамбро про історію теперішньої норвезької конституції і сказав теж про ролю, яку відограли члени норвезкого парляменту і міністри в поборюванню „бліцкріґу" (блискавкої війни). Він підкреслив, що наці не могли знайти шістьох людей, щоб сформувати провізоричний уряд, по причині льояльности норвежців. Він теж твердив, що це не була „пята колюмна", що причинилась до здобуття його краю.

Також сказав Гамбро про те, як цього ранку, коли Німеччина напала на Норвегію, її парлямент видав Німеччині, війну й як чотири партії одноголосно згідно проголосили свою злуку, без ніякої дискусії. Описуючи життя майора Квіслінґа, що був і комуністом і націстом, Гамбро оповів з насмішками, як цей чоловік пробував створити уряд, й як він мав бути водночас головою кожного департаменту. Щоб загарбати норвезьку торговельну фльоту, що є поза границями Норвегії, німці грозили конфіскатою домів морякам, якщо вони не повернуть до Норвегії.

Дальше говорив Гамбро про німецькі діти, що виховувались у Норвегії в часі голоду на протязі минулої війни: „Справді це потрясло умами моїх співгорожан, які стратили віру в людську натуру, коли діти якими вони опікувалися і які гостили в своїх домах в часі панування голоду в Німеччині, вернули тепер назад, щоб поневолити край, який їх годував".

Свій доклад закінчив він словами: „Студіювання книжок, а не зброєнь, це те, чого потребують німці".

ГРОЗЯТЬ.

Конгресменка Едит Норс Роджерс з Месечусетс дістала листи з погрозами на її життя, як вона важиться далі домагатися слідства в справі робітників фабрики черевиків чеха Бати.

ЦУКРОВАРНІ В КАНАДІ ЩО БУЛИ АКТИВНІ МИНУЛОГО РОКУ.

Минулого року були в русі цукроварні по ріжних канадійських провінціях. І так в Онтеріо було їх три, в Квебеку 2, в південній Алберті 2, а в Новій Скотії, Новім Бронсвіку та Британській Колюмбії по одній.

ҐЮ ДЕ МОПАСАН

—це найгеніяльніший оповідач, якого знає новітня література всього світу,

—пише д-р Остап Грицай у передмові до збірки перекладів оповідань цього автора під назвою:

НА ВОДІ

Як каже самий автор про свій твір, автор відбув подорож по Середземному морі та підчас її записував щодня все, що бачив і думав. Хоча автор каже, що він бачив воду, сонце, хмари й скелі, але він бачив і людей і знає про них оповісти таке, яке інший навіть доглянути не може.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

МОНТ-ОРІОЛЬ

найкращий роман ҐЮ де МОПАСАНА, котрого загально признають величнем в історії літератури всього людства.

Повість повна рідких постатей. Читач пізнає парійського Дон Хвана, що вважає своїм природнім правом зводити кожну гарну жінку й покидати її; практичного купця, що знає лише реальний життєвий інтерес; французьких мужиків; рідні наїв смішні, напів злочинні типи.

Хто хоче пізнати французький народ, най читає цю повість.

ЦІНА 2 ТОМІВ 1 ДОЛЯРА.

Шліть замовлення до:

"SVOBODA"
81-83 GRAND STREET,
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

НАДЗВИЧАЙНА ОФЕРТА

За три томи оповідань Ґю де Мопасана: 1) НА ВОДІ; 2) МОНТ-ОРІОЛЬ (у двох томах) лише 1 доляр 25 центів.

З ДНЯ

ВОЛЯ І СПРАВЕДЛИВІСТЬ.

Духовний фільософ Фултон Шін виголосив 25. вересня ц. р. до зібраних у церкві правників проповідь, в якій з християнського боку підійшов до права і справедливости, зясувавши, яке відношення має справедливість до волі і свободи та навпаки.

Зо змістом цеї проповіди варт запізнати ширший український загал. Бо порушені Фултоном Шіном питання дотикають болюче і нас. Дуже часто і в нашім суспільнім житті зустрічаємо викривлені поняття про волю і свободу. Трапляється таке, що навіть наші провідні одиниці трактують суспільну свободу як щось зовсім відорване від решти життя, зокрема відорване від справедливости. Суспільна свобода для них є найвищою ціллю, а не засоби до якоїсь іншої високої цілі.

Розуміючи в той спосіб суспільну свободу, ці люди часто висловлюють думки і заключення, які кривдять інших. На завваги, що так не можна поступати, вони відповідають: „Це моя думка, мій погляд. Ви не маєте права відбирати мені права висказувати мою думку. Тут демократія!"

НАТИСК НА СПРАВЕДЛИВІСТЬ.

Згаданий духовний фільософ Шін каже, що в суспільнім житті виховні чинники повинні натиск класти на справедливість, а не на свободу. Бо справедливість є важнішим моральним чинником, ніж свобода. Без справедливости свобода обернеться в дике суспільне замішання. Дословно він каже таке:

„Є таке одно слово, що його нині уважають частіше, ніж колинебудь в інцім часі, а ним є слово свобода. Під тим словом багато людей розуміє свободу від чогось, а не свободу для чогось. У висліді вони говорять про свободу без цілі. А нині потрібно в Америці більше підкресляти словo справедливість. Який кращий доказ можна на це дістати, ніж факт, що в Америці є нині сотки організацій, яких ціллю є вдержання певних прав, а не служення певним обовязкам. Візьміть як приклад дискусію про свободу слова. Велика частина цеї пустої балаканини не має нічогісько спільного з чеснотою справедливости, бо часто люди собі уявляють, що свобода слова є неограничена і доскональ".

ОСНОВИ СПРАВЕДЛИВОСТІ.

Зновуж справедливість, говорить Фултон Шін, повинна опиратись не на принятих людських звичаях, чи на розумуванні людської льогіки, лише на Божій, релігійній етиці. Не конче добрим і справедливим є це, що за добре і справедливе уважають люди. Часто трапляється, що глибоко етична правда, потоптана, а брехня триюмфує серед людей. Коли люди за правду уважають Божу, етичну правду, випливаючу з глибини людського сумління й оперту на християнських засадах, вони не зійдуть зі шляху.

Без сумніву, впродовж цілої історії, безупинно траплялось, що в більшій, чи меншій мірі люди грішили. Але грішачи, вони всетаки знали, що грішать. Далі знали, що коли напружать свою душу і волю, то від гріха охоронятися і станують на добрій дорозі. Моральний компас всетаки був у їх руках.

НИНІШНЄ ПОЛОЖЕННЯ.

Нинішня доба гірша від попередних, каже Шін. Бо нині люди навіть коли грішать, коли топчуть фундаментальні Божі правди, не знають, що грішать, а думають, що це щось зле з обставинами, з їхнім тілом. Поповнюючи гидкий злочин, людина часто нині думає, що щось зле з її залозами. Треба заживати порошки, взятися за психоаналізу.

В той спосіб мораль, етику, гарт душі, правдиве життя, інтерпретовання істини узалежнюється від якихось зверхніх обставин, чи в крайнім разі від фізичних функцій свого тіла. Нинішня доба тим небезпечна, каже Фултон, що люди тратять етичний компас і коли навіть зійшли на роздоріжжя, не знають цього. Серед таких обставин душа розкладається.

ХРИСТІЯНСЬКІ ЗАСАДИ.

Християнські засади нераз так глибоко сидять у нас, що ми не знаємо про їх присутність. Іншим разом ті засади так потихо від нас відходять, що не знаємо, що ми перестали бути християнами.

Один християнський місіонар розказував подію, що дуже добре ілюструвала діяння поганських і християнських засад: Раз у диких околицях Африки, серед дикунів, він заприязнився з одною малою дикою дівчиною і почав випитувати її про ріжні події з її життя. Дівчина одного разу почала йому розказувати про те, як тигр розшарпав раз її брата. При тім дівчина почала голосно і радісно сміятись. Коли місіонар запитав, чому вона сміється, дівчина наївно відповіла: „Тому, що я не була на місці брата".

В тому розумованні дикої дівчини була зовсім здорова льогіка. Так думати, було зовсім річево. А всежтаки це розумове думання не опиралось на християнських засадах. Бо воно мало на увазі особисте, себелюбне заложення. Щойно коли місіонар представив дівчині, що не треба дивитись на цю трагедію зо свого боку, тільки з боку нещасного брата, який мусів терпіти, коли шарпав його тигр, і якого повинно бути дівчині жаль, бож це її брат, вона почала дивитись на це з іншого боку — з погляду християнської етики.

Та це яскравий приклад. На кожному кроці ми зустрічаємо нині тисячі менше яскравих прикладів, які закрашені більшою, або меншою дозою християнства, або поганства.

ПОВІДОМЛЕННЯ!

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ СОЮЗОВОЇ МОЛОДІ

ВІДДІЛІВ Ч. 238. І 374. У. Н. СОЮЗУ

В БОСТОН, МАС.,

: відбудуться :

У НЕДІЛЮ, 13-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER 13, 1940)

в годині 12.30 зполудня

у ПАРОХІЯЛЬНІЙ ГАЛИ

під ч. 136 ARLINGTON, ST., BOSTON, MASS.,

зараз по відправі

На ці збори вся Союзова молодь обох відділів повинна явитись, і почути, що Батько Союз для нас дає. По інших околицях молодїж має Союзові Спортові Дружини, а в нас в Бостоні остаються позаду!

Приходіть всі Хлопці й Дівчата!

Про Спорт Союзу буде говорити молодий Союзовець і Студент Технольогічного Інституту гром. **Андрей Прохніцький,** а про користи й поміч У. С. Союзу для Спорту Союзової Молоді головний радний У. Н. Союзу **Н. Давискиба.**

На цих зборах мається оснувати Союзову Спортову Дружину.

Н. Давискиба,
Головний Радний У. Н. Союзу.

237

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

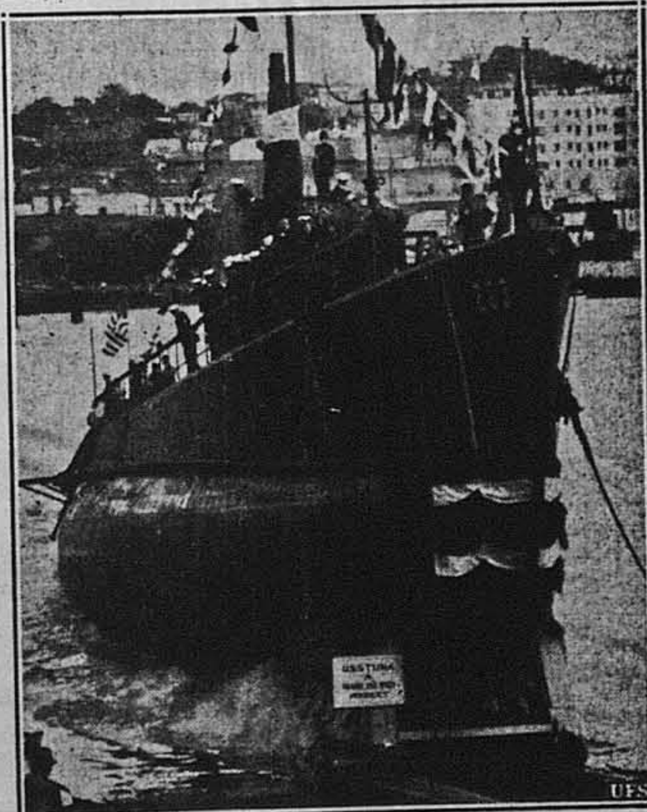
Допомогова праця та Американський Червоний Хрест.

Продовження нарад в справі організації допомогової акції при Американськім Червонім Хресті відбудеться в пятницю дня 11. жовтня ц. р., в годині 8. вечором, у Домі Горожан при 847 Н. Френклин вулиці.

Прохаємо усі організації вислати своїх представників.

На нарадах буде приявний представник Американського Червоного Хреста.

Управа Злучених А. У. Організацій м. Філядельфії.

НОВА ПІДВОДНА ЛОДКА ВУЙКА СЕМА. — У фльотних доках на Мер Айленді в Каліфорнії спущено на воду нову підводну лодку „Тюна".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н Й. — Треті квартальні збори 204. відділу відбудуться в суботу 12. жовтня в годині 8.15 в салі укр. прав. громади, 334 Іст 14. вул. На тих зборах виголосить доклад на біжучі теми редактор „України" п. Вол. Душник. Буде вирішена остаточна справа переведення 15-літнього Ювілею нашого відділу. Всі члени без найменшого оправдання обовязово мають бути приявними на тих зборах. Членські вкладки будемо принимали від год. 7.30 вечір. — Е. Ляхович, предс.; М. Близнак, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Квартальні збори Тов. Дністер, відд. 361, відбудуться в суботу, 12. жовтня, в Карпатія Гали, 217 Іст 6-та вул., у Ню Йорку, точно в год. 8. вечером. Взивається членство прибути на збори та послухати квартального звіту про стан фінансовий товариства. На зборах також рішати будеться пильні справи. Тому присутність кождого „дністровця" є потрібна й конечна! — В. Іваник, рек. сер.

ГАМТРАМК, МІШ. — Треті квартальні збори відбудуться в неділю, 13. жовтня, в годині 1.30 пополудні в Укр. Хаті. Обовязком кождого члена і члениці прибути на ті збори, бо буде звіт контролі за 9 місяців. На тих зборах довідаєтеся, як ми працюємо всі загалом для Тов. ім. М. Шашкевича і для Укр. Нар. Союзу. Головно прошу Молодь і Жіноцтво, щоб хоч раз на 9 місяців були присутні на зборах. — А. Патра, рекорд. секретар.

РАГВЕЙ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Згода, відд. 294 відбудуться в суботу, 12. жовтня, в год. 8. вечером в гали, де звиайчно. Проситься членів прибути на ці збори, бо маємо много справ до полагодження. Довгуючись членів взивається заплатити свій довг, щоб не були суспендовані. Проситься членів привести хоч по одному новому кандидатові, а за це У. Н. Союз платить добру нагороду. Прошу скористати , доки ще час. До нас мав загоститити на збори наш Союзовий організатор пан Загаєвич, але повідомив, що має важну справу і не прибуде. — Н. Гузар, предс.; С. Музика, кас.; Я. Салій, секр.

IRONDEQUIT, N. Y. — Збори Тов. ім. Т. Шевченка, відд. 289 відбудуться в неділю, 13. жовтня, в год. 2. пополудні в домі, де звичайно. Проситься членів прибути на ті збори на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. — Н. Головка, секретар.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, відд. 251., відбудуться в неділю, 13. жовтня пісця Сл. Божої. Проситься всіх членів прибути, бо маємо важні справи. Також дісталисьмо запрошення від Сестрицтва св. Ольги взяти участь в їх святі й посвяченню прапорів. Довгуючих напоминається, щоб вирівнали свої вкладки. — За уряд: М. Карась, предс.; Н. Страп, фін. секр.-кас.; Й. Керик, рек. секр.

GLASTONBURY, CONN. — Треті квартальні збори Бр. св. Івана Хрестителя, відд. 138., відбудуться в неділю, 13. жовтня, в гали церковній при Гров стр., зараз після Богослуження. На порядку деннім, окрім звичайних справ, буде справоздання урядників за послідних три чверти року. Тому просимо всіх членів бути приявними на цих зборах та вислухати, як маються справи у нашім відділі. — За уряд Братства: Л. Сидорак, пред.; Д. Качмарик, кас.; С. Кунікевич, секр.

ЙОНГСТАВН, О. — Місячні збори Бр. св. Ів. Хрестителя, відд. 230., відбудуться в неділю, 13. жовтня, в 2. год. пополуд. в гали, 525. Вест Рейсн ев. Проситься всіх членів місцевих і позамісцевих прибути на мітінг і заплатити свої вкладки до Союзу і до Братства. Напоминається тих членів, котрі довгуються до каси, аби сплачували свій старий довг, бо тепер ліпше робота, а часом знов буде безробіття, то каса не буде за такого члена платити до Союзу, котрий довгує до каси. Проситься прибути на мітінг, бо маємо дещо порадитись, бо як вам відомо, що на другий місяць будуть Організаційні Збори, на котрі до нас зголоситься рекордовий секретар Д. Галичин. Отож всі члени мають прибути на 13. жовтня і дещо порадимось, щоб придбати нових членів як до Союзу так і до нашого Братства. — За уряд: Т. Періг, предс.; Ів. Гармич, секр. і кас.

ФРАНКФОРД, ПА. — Місячні збори Тов. ім. Д. Вітовського, відд. 268, відбудуться в неділю 13. жовтня в годині 2. пополудні в домі Громади, 2171 Вакелінг ул. Проситься всіх членів, щоби явилися на збори, бо є різні справи, які треба полагодити на зборах. Кожному членови повинно бути інтересно життя та розвій нашого відділу. Проситься батьків, щоби привели своїх синів і вписали до Товариства У. Н. Союзу. Пригадується довгуючим членам, щоби по можности сповняли свої залеглости. — Уряд: М. Андріїв, предс.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Треті квартальні збори відд. 292, відбудуться в неділю, 13. жовтня, в годині 2. пополудні в гали Укр. Дому при Мартін улици. На ці збори обовязково маються прибути усі члени, бо маємо важні справи до полагодження. Панове Союзовці, не маловажте собі справ Союзових, а приходіть частіше на збори і пізнавайте себе ліпше. Гаряча пора вже минула, і настає час загальних сходин, де ви маєте нагоду одні других розпізнати. Так само пригадую за вкладки, щоб Ви старалися якось троха точніще платити, бо як так будете платити як платили в вересні, то в рекордовім звіті буде ціла сторона завалена 292. відділом під назвою суспендовані. Рівнож старайтеся приєднувати нових членів. Впишіть свої діти, жінки, а то многі мають вже Богу дякувати і онуків. Ану, хто буде перший і своїх онук впише? Секретар специяльно винадгородить на Союзовім фамілійним Бали. — Іван Форесь, предс.; Петро Кізел, секр.; Ілля Андрусевич, кас.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — місачні збори Бр. св. О. Николая, відд. 369. відбудуться в пятницю, 11. жовтня, в годині 7.30 вечером в гали церковній. проситься всіх членів прийти на збори бо є важні справи до вирішення. Проситься тих членів, що довгують до каси вкладки, щоб старались сплачувати довг. Проситься всіх членів, щоби до кінця року старались приєднати нових членів, щоб наш відділ позаду не зістав. — Уряд.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, відд. 334, відбудться в Укр. Нар. Домі, в неділю, 13. жовтня, в годині 12. вполудне. Проситься всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Проситься довгуючих членів вирівнати свій довг, бо в противнім разі довгуючі члени будуть викинені з Товариства і У. Н. Союзу. — За уряд: Микола Задерецький, предс.; Стефан Морозович, фін. секр. і кас.; Іван Жук, рек. сер.

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Тов. Сокіл, відд. 336. в год. 1. пополудні. лю, 13. жовтня, в год. 1. пополудні. Проситься всіх членів прийти на збори, вирівнати свої вкладки, і також гроші за книжочки, а по зборах всі члени мають обовязок здержуватись згідно з ухвалою. — Григорій Кісіль, предс.; Дмитро Загута, кас.; Семен Постолюк, фін. секр.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. — Звичайний мітинг Товариства Українська Січ, відд. 182. відбудеться в год. 2. пополудні, в неділю, 13. жовтня в гали парохіяльній 45-47 Говп евня, Пасейк, Н. Дж. На порядку нарад є важні справи тому проситься членів, щоби прийшли всі на збори. Довгуючі члени напоминається, щоби прийшли і вирівнали свої залеглі вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — І. Живіцький, пред.; Г. Яськів, секр.

DERRY, PA. — There will be a Special Meeting held by the Ukrainian Sisterhood, No. 303 at Derry, Pa., Ukrainian Hall, Owens avenue, Sunday at 1.30 P.M. Every member is to attend and fulfill their dues in full as those who will not pay their dues will be suspended. — Secretary, Anna R. Kupemazak.

ФИЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Збори Тов. „Мир", відд. 324. відбудуться в суботу, 12. жовтня, в домі Укр. Громади на 23 і Бравн в 8. год. вечер. Проситься всіх членів бути на тих зборах. — О. Горохівський, предс.; П. Максимович, кас.; Мих. Туркот, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. — Місячний мітинг, Тов. Укр. Січових Стрільців, відд. 44. відбудуться в неділю, 13. жовтня, в українській православній сали на Нупорт Евни, в годині пів до другої пополудні. Взивається усіх членів прийти на мітинг і заплатити свої місячні вкладки. Напоминається тих членів, котрі більше довгують, щоби платили точно свої місячні вкладки, бо можуть бути наражені на суспендовання. — За уряд: В. Шишка, предс.; А. Бодник, кас.; Л. Демчук, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, відд. 156, відбудуться в неділю, 13. вересня 1940 р. в год. 1.30 пополудні в Домі Громадськім, 701 Грін ул. Проситься прийти на збори всім членам і урядникам. Урядники мають виповнити свій обовязок, як члени так і урядники будуть карані після відділового статута: члени від 25 ц. до 50 ц., а урядники від 1 дол. до 5 дол. Членів проситься вирівнати свої залеглі вкладки. — За уряд: Микола Муляр, предс.; Микола Яцик, секр.; Павло Закорчений, кас.

ВТРАТИЛИ ВІРУ В ПОБІДУ.

ІСТАНБУЛ. — Так мають глядіти в Туреччині на наради Гітлера з Мусоліньєм в Бренерськім просмику, згідно з тим, що доносить кореспондент часопису „Ди Ню Йорк Таймс".

БОРОТЬБА З ВЕНЕРИЧНИМИ НЕДУГАМИ.

ВАШИНГТОН. — Департамент війни і маринарки в Вашингтоні прийшов до порозуміння з департаментом здоровля, щоб спільними силами поборювати венеричні недуги, які в звязку з побільшенням армії і пересуненням в індустрії готові збільшено появлятись. Рішено пильно слідкувати за тими недугами, давати хорим всяку поміч, та відділяти їх від решти суспільности, щоб не заражували інших. Зокрема власти поведуть кампанію проти тих осередків, що ці недуги поширюють.

КАНАДІЙСЬКИЙ МІНІСТР ПРО ГІТЛЕРА

Дня 23. вересня промовляв у Торонто на міжнародній конвенції Киванис канадійський міністер маринарки МекДанелд. У своїй бесіді твердив, що ціллю Гітлерівської Німеччини є цілковите уяремлення Европи, а опісля запанування над світом. Міністер висмівав думання, що це Гітлер, а не німецький нарід є відповідальні за війну. Говорячи іронічно, МекДанелд казав таке: „Це є, правдоподібно, Гітлер, що обсаджує залогою 10,000 до 12,000 літаків. Це є Гітлер, що підкладає міни. Це є Гітлер, що затоплює кораблі і бомбардує міста".

ЛЕКТОР ТОРОНТОНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ КОМУНІСТИЧНИМ АҐЕНТОМ.

Торонтонська поліція арештувала д-ра Самуїла Левіна, що був лектором в ґео-фізичнім відділі торнтонського університету, як підозрілого в підпольній комуністичній роботі. Левіна арештовано в його лябораторії на університеті, а в його приватнім мешканню арештувала поліція ще двох інших жидів, Н. Фрідмана й М. Єрліхмана. Тих останніх відіслано до табору для інтернованих, а Левіна випущено на волю по зложенню запоруки. У домі Левіна знайдено 200 нелеґальних брошурок п. н. „ „Політичний лист про наші теперішні завдання". Левін буде обвинувачений за підпольну комуністичну роботу.

АНГЛІЙСЬКА ҐАЗЕТА ПРО УКРАЇНЦЯ-ВОЯКА

„Да Івнинг Телеграм", торонтонський щоденник, помістив у своїм виданню з 20. вересня новинку про хорунжого Івана Чарнецького, що служить як старшина в корпусі королівської канадійської інжинерії в Петававі Онт. Новинку поміщено з нагоди вінчання пана Чернецького з панною Іванною Процик. У новинці пишеться, що п. Чарнецький уродився в Саскачевані, там скінчив університет і маючи три університетські дипльоми вступив до урядової служби. Він служив теж в резервовій міліції і там аванзував. У червні б. р. його покликано до активної служби і він сподіється незадовго бути по другій стороні океану, щоб боротись в обороні Британської Імперії і Канади, яка то остання є його рідним краєм, та за котру він готов віддати своє життя. Інтервенюючому його репортерови згаданої вище ґазети сказав п. Чарнецький, що канадійські українці є сильно про-британські, бо знають, що лиш в злуці з Великою Британією зможуть осягнути сповнення своїх національних цілей. Він сказав також, що в його провінції Саскачевані українці зголосилися до війська в пропорціонально більшім числі, як самі англійці. Сталося це тому, бо він і ще інші українці їздили по наших кольоніях і заохочували молодих українців, щб в якнайбільшім числі вписувались до канадійської експедиційної армії.

Вплив коліру.

Фарбярський промисл оголошує, що коли Міст Домініканів (Блек Фрайорс Бридж) в Лондоні був помальований на чорно, він був відомий з того, що з нього скакали самовбивники, відбираючи собі життя; від коли його помальовано на зелено, число самогубств на нім зменшилось на 40 відсотків.

На кожну кварту молока, яке дає корова, мусить вона випити три кварти води.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 27. вересня рано

АНДРІЙ БОБАК,

один з найстарших членів відд. 63. в Форд Ситі, Па., дістав параліж. Непритомний лежав до вечера і того самого дня около 9. години помер.

Покійний родився в Буську, Західня Україна. Мав 56 літ. До Укр. Нар. Союзу вступив в 1909. році. Був давніше секретарем відд. 63.

Похорон відбувся 30. вересня при участи членів, родини і знайомих.

Покійний полишив одного сина і чотири дочки: Анну Олену, Марію, Евгенію й Петра, як також кілька внуків.

Най ця земля буде Йому легкою!

М. Личак, секр.

Дня 26. вересня помер в Байон, Н. Дж., по короткій недузі, член Бр. св. Арх. Михаїла, відд. 213. У. Н. Союзу,

ІВАН КОВАЛЬ.

Покійний родився в селі Рудки, пов. Ярослав. Прожив 52 роки.

Вступив до Укр. Нар. Союзу, 1932. року.

Похорон відбувся з укр. кат. церкви при участи членів, знайомих і родини.

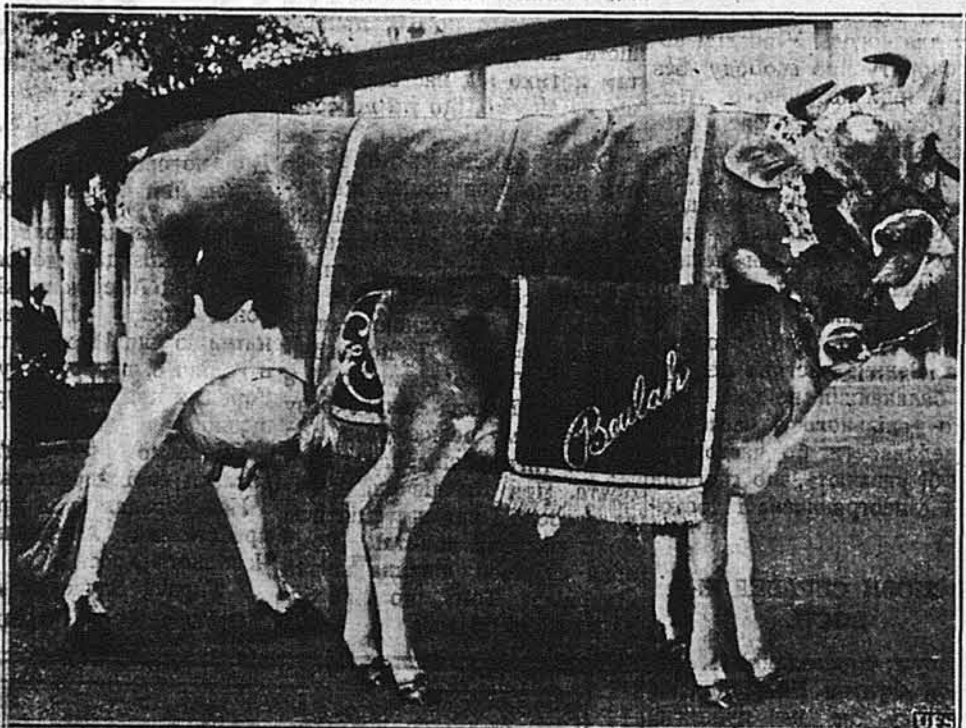
Покійний полишив в смутку жену Параскевію, два сини: Володимира і Мирона і дві дочки: Ольгу і Юлію.

Най прибрана земля Вашингтона буде Йому пером!

А. Бирич, секр.

ПРИНЦЕСА ЮЛІЯНА СПОДІЄТЬСЯ ДИТИНИ

Голяндська наслідниця престола Юліянна, що від кількох місяців перебуває в Отаві, столиці Канади, сподівається в короткім часі дитини. Якщоб вона повела сина, то буде це перший наслідник королівського престолу, що вродився на північно-американськім континенті.

ФІЛЬМОВА ЗІРКА. — Елсі, славна корова Світової Вистави в Ню Йорку, недавно їздила до Голівуду фільмуватися. У межичасі між фільмовими заняттями Елсі вродила дочку, котрій дано имення Бюла. Покінчивши з фільмовим контрактом, Елсі вернулася на Світову Виставу в Ню Йорку, вже в товаристві дочки.

ІВАН ЗУБЕНКО

ГАЛИНА

Повість із часів визвольної боротьби.

Галичанка виходить заміж за офіцира української арм.ї з Великої України. Там вона попадає в вир боротьби між українцями й червоними москалями. Лиха доля зводить її й її чоловіка з галичанином, що служить у большевиків. Він давно любив свою односельчанку й досі її забути не може. Що сталося, як ця жінка попала йому в руки, а він має владу і в засобах не перебирає?

ЦІНА 45 ЦЕНТІВ.

Замовляйте:

"SVOBODA"

81-83 GRAND STREET,

P. O. BOX 346,

JERSEY CITY, N. J.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПОТРІБНО РОБІТНИКА на фарму, жонатого або самотного, що вміє доїти корови і робити кіньми. По інформації пишіть на адресу:

J. TIMOSCHUK,
Box 173
ARKVILLE, N. Y.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

- Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров
- Аналіза крови для подружого свідоцтва.
- Гемороїди й желяки лікується без операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST.
NEW YORK CITY. Room 14.
GRamercy 7-7697

Офісові години: 10—8; неділя 11—2
Жінка-доктор до обслуги.
X & Флюроскоп. — Екзамінація $2.00

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРҐ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ
й околицю

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

SAMUEL P. KANAI
Український
ПОГРЕБНИК
Цілий похорон навіть за $150
433 State St.,
PERTH AMBOY, N.J.
Phone: P. A. 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна.
Main Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

Branch Office (Філія):
969 SOUTH BROAD ST.,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як $150.
Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as $150
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET.
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-6577

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ
НЕБІЖЧИК ХОДИТЬ
Історичне оповідання
про цікаві шляхетські й купецькі інтриги з часів, коли історична Польща правила Україною, а турки правильно наїздили на неї на грабіж.
ЦІНА 75 ЦЕНТІВ.
"SVOBODA"
81-83 GRAND STREET,
P. O. BOX 346
JERSEY CITY, N. J.

ТАРЗАН, ч. 124. Новий ватажок.

Певний, що йому вдасться пережити отрую і тим доказати свою невинність, Дованда випив затроєний напиток.

Але, випивши, він захитався, затрясся і впав неживий.

Говко осягнув свою підступну ціль. Він скочив на ноги удаючи, що ось чари з нього виходять.

„Мій батько мертвий!" закричав він. „Тепер я є ватажком і вигублю слонів Тарзана".